

ud i en uendelig Masse af enkelte Smaaver og Mæs, hvor det er dobbelt kosteligt at vide, at om Alverden forresten slaaer den Gensomme fejl, saa er der Een, der skal komme, — ligesom det da neppe skal kunne siges, at han saa ikke kommer, og det under strengt Ansvar. Og det hører altsaa med som en Hovedsag i en Folkkirkes Betydning, at saaledes næsten hvert Menneſte i Folket vover op omtønt af Nøster, der sige: kunde Du ikke have Lyſt til at komme til denne dine Forældres Betsjendelse, til den Betsjendelse, hvormed Luther stod for Keiseren — til den Betsjendelse, jeg ogsaa her betsjender for Dem, ligesom hver enkelt Christen aflægger den, naar og hvor forlanges. Dette er Noget af, hvad der er mig vigtigt at anføre som Forsvar for Betydningen af en Folkkirke, Vigtigheden ikke i og for sig, thi Herren kan finde alle sine Sjæle ogsaa ad andre Veie, men Vigtigheden for Folket, hvor den har været og er. Og dermed vover jeg at forbinde en anden Bemærkning. Der gives endnu en anden Maade, hvorpaa man kan ordne det Kirkelige i et Land, en Maade, der nærmere er gennemført i Amerika, en Maade, hvormed der kommer Nygter og Efterretninger til os baade tidlig og sildig, en Maade, der har tiltalt Mange, forbi den har noget stærkt Betslægtet med den borgerlige Udvikling, som for Diebliffet finder Sted i vort Fædreland. Og jeg er langt fra at forkaste denne Maade, som gaaer ud paa, at det ligesom næsten ganske og aldeles overlades til Enhver selv at bestemme, om han vil have Religion eller ikke. Der omtønes han ikke saaledes ved en almindelig Foranstaltning af den, der overlades det mere til ham selv; ogsaa desangaaende hedder det: pas Dig selv, brav Karl sørger for sig selv. Ogsaa paa den Maade kan man tage Sagen, det er, som sagt, den amerikanske. Men der er en Ting, der er overvættets farlig og fordærvelig, og det er, at blande de to Maader ind i hinanden. Den sidste Maade er netop kommet op i Nordamerika, fordi det blev befolket af en Slægt, der vandrede fra Europa for Religionsundertrykkelse, blev befolket, om De ville, af en stor Frimenighed, som var energisk nok greben af sin Religionsbetsjendelse til at gaae over Havet og at bygge

ikke blot Kirker men Jord og Land, og stifte Steder for denne deres Betsjendelse. Der kunde ikke alene for den første Slægt, men i mange Slægter udvikle sig en saadan Tingenes Orden, at man kunde være tjent med den Maade og temmelig sikker paa, at de ikke vilde synke hen i Død for det Religiøse. Men den Maade kan ikke anvendes eller kun med yderste Forsigtighed, i alt Fald gennem Menneſtealdrer efterhaanden indledes og indføres, naar Taler er om Tilstande som dem, vi have, og hvormed en æret Taler selv laante mig Bilsedet af Enken. Og derfor tør jeg nok gjentage, at vi have at sørge for en Enke, hvis Sager ere komne i Uorden. Men denne Enke, (hvad enten hun havde de to førstnævnte Børn eller ikke) har visseligen en Mængde antagne Børn fra Skagen til Hammershuus, som stærke og hastige Endringer let kunde blive yderst fordærvelige for. Disse Overveielser altsaa udgjøre for mig Hovedsagen ved Afgjørelsen af, hvorvidt den foreliggende Lov kan gaae, og hvilke Grændser den maa sætte.

Endnu skulde jeg kun berøre nogle enkelte Punkter. Naar saaledes den ærede Nigsdagsmand for Bornholm (Falleſen) critiserede Sproget, saa er jeg ham i Grunden meget forbunden derfor. Man skulde have critiseret mig saaledes, da jeg var 20 Aar, saa havde jeg lært at scribe lidt bedre. Nu er det forsaavidt vistnok vel silde for mig, men ikke for silde for Loven, og jeg anbefaler den derfor ogsaa i den Henseende til Thingets Belvillie og er overbevist om, at man skal finde, at jeg ikke er Sproggebant, saa at jeg skulde gjøre noget Forsøg paa at forsøgte de Talemaader, hvori jeg har udtalt mig. — Der er dernæst blevet sagt af en æret Taler, det Edle Medlem for Ribe (Kühnel), at han aldeles ikke havde Tillid til denne Commission, eller rettere sagt, at han havde en Formodning om, at Ministeren ikke havde Tillid til den Commission, han foreslog, og at han derfor i alt Fald foreløbig fremlagde denne Lov, for dog at have den Planke redbet. Men det forhold sig ikke ganske saaledes. Jeg stoler vistnok ingenlunde paa denne Commission i og for sig. Men jeg nærer derimod det Haab, at det høie Thing og at hele Danmarks Nigsdag,